วารสาร Mahidol R2R e-Journal ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2569
Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

แนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงาน ในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

The Approaches for Developing Faculty Through the Process of Site Visits in Curriculum and Teaching Management.

เดโช แขน้ำแก้ว[1*] เชษฐา มุหะหมัด[1] และ บุญยิ่ง ประทุม[1]
Daycho Khaenamkhaew[1*] Chettha Muhamad[1] and Boonying Pratum[1]

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง รวมจำนวนทั้งสิ้น 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามการสัมภาษณ์ การสังเกตและการจัดสัมมนา วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสัมมนาเพื่อสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การวางแผนศึกษาดูงานโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเลือกสถานที่ที่เหมาะสมเป็น “ต้นแบบ” และตรงกับความต้องการ 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานกับเพื่อนร่วมงานและต่างสถาบันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ “แนวปฏิบัติที่ดี” เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ หลังจากการศึกษาดูงานเพื่อวัดประสิทธิภาพและประโยชน์ที่ได้รับนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้กลับมาใช้เพื่อ “เสริมศักยภาพและต่อยอด” ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การพัฒนาอาจารย์; การศึกษาดูงาน; การบริหารหลักสูตร; การเรียนการสอน

---

[1] คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช 80280
[1] Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, 80280
[*]Corresponding Author Email: Daycho_kha@nstru.ac.th

วารสาร Mahidol R2R e-Journal ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2569
Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

Abstract

This article aims to explore the approaches for developing faculty through the process of site visits in curriculum and teaching management. Action research and qualitative research methods were employed with a specifically selected target group consisting of administrators, faculty members, and staff from the Faculty of Humanities and Social Sciences at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Phranakhon Rajabhat University, and Mooban Chom Bueng Rajabhat University, totaling 44 participants. The research tools included interview guidelines, observations, and seminars. Data were analyzed from the interviews and seminars to summarize key issues and present the findings descriptively. The research results found that: 1) Planning site visits with clear objectives and selecting appropriate locations as "Models" that meet specific needs. 2) Exchanging experiences and knowledge gained from site visits with colleagues and between institutions to promote "Best practices" for improving educational quality. 3) Evaluating and applying the knowledge gained after site visits to measure the effectiveness and benefits received, using the knowledge and experiences to "Enhance and extend" the development of curricula and teaching methods.

Keywords: Faculty development; Site visits; Curriculum management; Teaching management.

หลักการและเหตุผล

"การศึกษาไทย จับไปตรงไหนก็ดูจะเต็มไปด้วยปัญหา การแก้ปัญหาการศึกษาแต่ละจุดโดยขาดความเข้าใจในภาพรวม" (วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์, 2559) จากเสียงสะท้อนการศึกษาของประเทศไทย ทำให้ต้องหันมาทบทวนถึงการพัฒนานักเรียน นักศึกษาและครูอาจารย์ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาจารย์มีความสำคัญในการเพิ่มคุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้ของนักศึกษา การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการพัฒนาทักษะด้านการสอนที่มีความหลากหลาย การพัฒนาการวิจัยและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาอาจารย์ (ธนัทณัฏฐ์ ฉัตรภัครัตน์ และคณะ, 2562) เป็นแนวทางที่สำคัญเพื่อการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัยและสามารถสอนนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกัน สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ (Johnson et al., 2015; Merrill, 2002; Palloff & Pratt, 2011) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานเป็นวิธีในการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ของอาจารย์ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสม การเตรียมความพร้อมก่อนการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ รวมถึงการประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ในสถาบันการศึกษา ทำให้กระบวนการศึกษาดูงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาอาจารย์และการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา (Boud et al., 1993; Kolb, 1984; Merriam & Bierema, 2014)

การศึกษาดูงานเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้เรียนรู้แนวทางและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ จากสถาบันการศึกษาหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ อาจารย์สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับกลับมาปรับใช้และบูรณาการในการสอนของตนเอง เช่น การเรียนรู้วิธีการใช้เทคโนโลยีในการสอน การจัดการห้องเรียนแบบใหม่หรือการนำเสนอนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย นอกจากนี้ ทำให้อาจารย์ได้พบปะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมอาชีพจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ การแลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการหรือหนุนเสริมทางวิชาการ (อมรรัตน์ วัฒนาธร, 2557; วิยดา เหล่มตระกูล และคณะ, 2563) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

รวมทั้งทำให้อาจารย์ได้เห็นตัวอย่างที่ดีและแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาปรับใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองได้ (สิทธิพล อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์, 2554) เนื่องจากการศึกษาดูงานทำให้เห็นการปฏิบัติจริงจากผู้ที่มีประสบการณ์และทำให้อาจารย์เข้าใจวิธีการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิผลในการเรียนการสอน (สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และคณะ, 2558) รวมถึงเป็นโอกาสให้อาจารย์ได้รับแรงบันดาลใจใหม่ ๆ จากการเห็นความสำเร็จและนวัตกรรมในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ แรงบันดาลใจนี้สามารถกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและการเรียนการสอน อาจารย์ที่ได้รับการพัฒนาทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจและมีความสุขในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาดูงานทำให้อาจารย์ได้รับความรู้และทักษะด้านการวิจัยจากสถาบันการศึกษาที่มีการวิจัยที่เป็นเลิศ อาจารย์สามารถนำแนวทางและวิธีการวิจัยที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้ในการวิจัยของตนเอง ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาความรู้และการวิจัยในสาขาวิชาของตนเองและการพัฒนาการวิจัยในสถาบันการศึกษา (Boud et al., 1993; Kolb, 1984; Merriam & Bierema, 2014)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน สร้างความสนใจและสามารถประยุกต์ความรู้ ประสบการณ์และทักษะที่ได้รับไปใช้ เพื่อบูรณาการการเรียนการสอนได้ในยุคที่เทคโนโลยีและแนวทางการสอนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาดูงานจะทำให้อาจารย์สามารถปรับตัว ปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาที่ทันสมัย ทำให้อาจารย์สามารถนำเทคนิคและแนวทางใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ปีการศึกษา 1/2567

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 กลุ่ม เลือกเจาะจง คือ 1) ผู้บริหาร 2) อาจารย์และ 3) เจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง รวมทั้งสิ้น จำนวน 44 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเพื่อออกแบบเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์และตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิฯ จำนวน 3 คน ทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงฯ และปรับปรุงอีกครั้งเพื่อการใช้จริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน คือ 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป 2) ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ การวางแผนศึกษาดูงานอย่างเป็นระบบ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ และ 3) ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์และทำการจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 รวบข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมการและการวางแผนศึกษาดูงาน ในระหว่างวันที่ 9-16 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ใช้แนวคำถามโดยเครื่องมือออนไลน์ (กมลวรรณ เกิดปัญญา, 2567) และการสัมมนาเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษา รวมถึงการจัดเตรียมรายละเอียดการเดินทางและกิจกรรม และ

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

การจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 24 คน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง คือ ระหว่างเวลา 13.00-15.00 น.

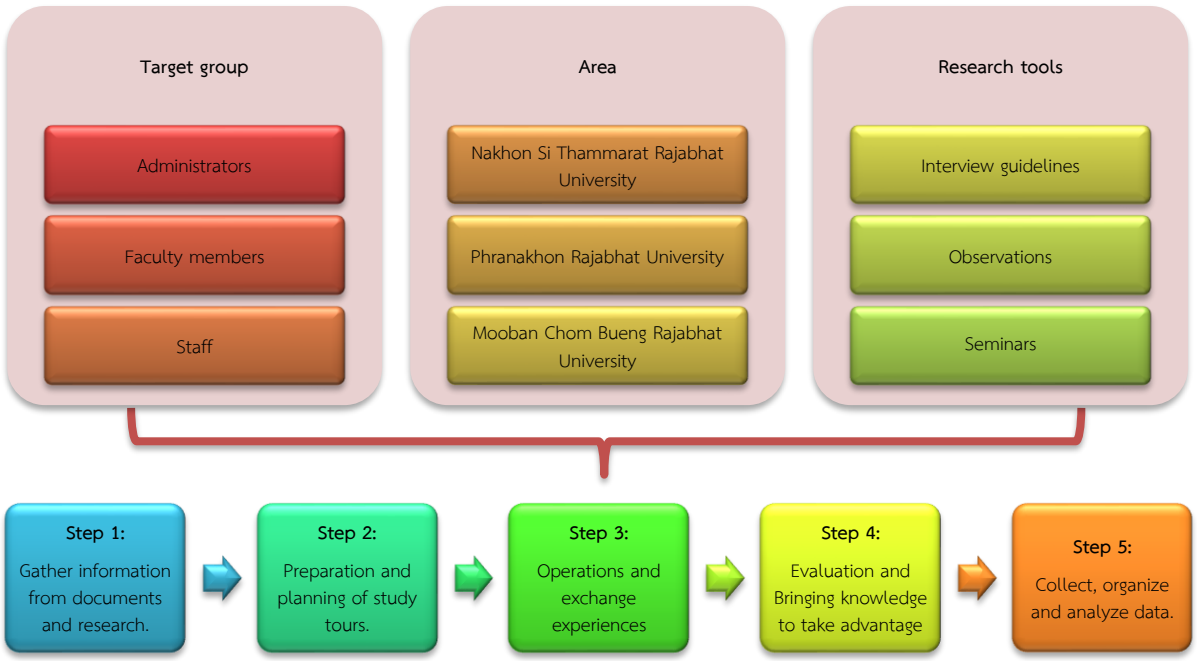
ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 12 คน ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ใช้เวลา 3 ชั่วโมง คือ ระหว่างเวลา 9.00-12.00 น. และการจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 8 คน ในวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ใช้เวลา 3 ชั่วโมง คือ ระหว่างเวลา 9.30-12.30 น.

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการหลังศึกษาดูงานโดยการประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ โดยการจัดสัมมนากับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 24 คน ใช้เวลา 4 ชั่วโมง คือ ระหว่างเวลา 14.00-18.00 น.

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมและจัดระบบข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากการสัมมนาเป็นหมวดหมู่เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และจากการสัมมนา เพื่อนำสาระสำคัญที่ได้มา สรุปประเด็นสำคัญ ๆ และนำเสนอโดยการพรรณนา ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงวิธีการศึกษา

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

ผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

แนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีผลการศึกษาดังนี้

1. การวางแผนศึกษาดูงานอย่างเป็นระบบ

การศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การวางแผนศึกษาดูงานอย่างเป็นระบบจึงมีความสำคัญและประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสม การจัดเตรียมรายละเอียดการเดินทางและกิจกรรม ดังนี้

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนแรกและสำคัญที่สุดในการวางแผนศึกษาดูงาน วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะเป็นแนวทางในการเลือกสถานที่และสถาบันการศึกษาที่เหมาะสม รวมถึงกำหนดกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาดูงาน ดังคำกล่าวว่า *“เราไปแลของเพื่อนมั้งจะได้เอามาปรับใช้กับของเอง (ภาษาถิ่น หมายถึง ไปศึกษา ไปดูงาน เพื่อมาปรับใช้กับมหาวิทยาลัยของเราบ้าง”* (P11, เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) ทำให้เห็นถึงสอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของอาจารย์หรือบุคลากรที่เข้าร่วม เพื่อการเรียนรู้แนวทางการบริหารหลักสูตรที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เช่น คำกล่าวของอาจารย์ท่านหนึ่งว่า *“ถึงเป็นมหาลัยท้องถิ่น แต่ก็ต้องไปแลมหาลัยในเมืองกันมั้ง เพื่อแลแนวทางสอนและสื่อใหม่ ๆ (ภาษาถิ่น หมายถึง แม้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น แต่ก็ควรมีแนวทางการสอนและสื่อการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อความทันสมัยแบบมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ”* (P11, เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) บ่งชี้ถึงความพยายามและความสนใจในการศึกษาเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เน้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา การดูตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับอาจารย์หรือบุคลากรจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

1.2 การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสม เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาดูงาน การเลือกสถานที่ควรพิจารณาจากความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น คำกล่าวว่า *“ราชภัฏภาคใต้ไปบ่อยแล้ว ไปราชภัฏฯ พระนคร กับ จอมบึง ม่าย เขาเด่นเรื่องพัฒนาชุมชนเมืองกับกีฬา (ภาษาถิ่น หมายถึง ราชภัฏในภาคใต้ไปศึกษาดูงานบ่อย ขอแนะนำไปมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพราะมีความโดดเด่นในด้านการพัฒนาชุมชนเมืองและกีฬา”* (P1, เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) ทำให้เห็นความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ การเลือกสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการศึกษาและมีการจัดการที่ดี ได้แก่ ความเชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาในด้านที่ต้องการศึกษา ความพร้อมของสถาบันการศึกษาในการรับรองการศึกษาดูงาน ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึงสถานที่ รวมถึงความเหมาะสมของงบประมาณในการศึกษาดูงาน

1.3 การจัดเตรียมรายละเอียดการเดินทางและกิจกรรม หลังจากเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสมแล้ว มีการจัดเตรียมรายละเอียดการเดินทางและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้การศึกษาดูงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เช่น คำกล่าวของเจ้าหน้าที่และอาจารย์ คือ *“ไปสักสองวัน งบพอ เอาของไปฝากเขาหิดกัน (ภาษาถิ่น หมายถึง ไปศึกษาดูงานจำนวน 2 วัน งบประมาณมีเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายและมีของที่ระลึกไปให้มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง”* (P5 และ P24, เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) สะท้อนให้เห็นถึงการจัดทำตารางเวลาการศึกษาดูงานที่ชัดเจน การจัดเตรียมเอกสารและวัสดุที่จำเป็นสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม การเตรียมการด้านการเดินทางและที่พัก การจัดเตรียมงบประมาณและการบริหารค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การจัดเตรียมตารางเวลาควรครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นระหว่างการศึกษาดูงาน เช่น การเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเยี่ยมชมสถานที่และห้องเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันการศึกษานั้น ๆ นอกจากนี้ มีข้อเสนอเพิ่มเติมว่า *“เจ้าหน้าที่สนับสนุนเพิ่มแบบประเมิน สมุด ปากกาสำหรับจดบันทึก กำหนดการและเอกสารไปศึกษาดูงานให้ด้วยนะครับ”* (P12, เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) การจัดเตรียมเอกสารและ

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

วัสดุ เช่น แบบประเมินผล บันทึกการศึกษาดูงานและคู่มือการศึกษาดูงาน ทำให้การติดตามผลและการประเมินผลหลังการศึกษาดูงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานกระบวนการเพิ่มคุณภาพการศึกษาในสถาบันการศึกษา อาจารย์ที่เข้าร่วมการศึกษาดูงานสามารถนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับกลับมาแบ่งปันกับเพื่อนร่วมงาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา โดยรวม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำได้หลายวิธี ดังคำกล่าวของผู้สัมมนาท่านหนึ่งว่า *"ใช้การประชุมและสัมมนาร่วมกัน ดูจากเอกสารบ้าง นำเสนอด้วยปากเปล่าบ้าง ทำให้เข้าใจกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ด้วยกัน"* (P25, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) จากคำกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการร่วมการประชุมและสัมมนาภายใน การจัดทำรายงาน การนำเสนอผลงานและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาจารย์ร่วมกัน รายละเอียดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังต่อไปนี้

2.1 การประชุมและสัมมนาภายในสถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ทำให้อาจารย์ที่เข้าร่วมการศึกษาดูงานสามารถแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงานได้ มีการกำหนดวาระการประชุมและสัมมนาที่ชัดเจน ดังคำกล่าวที่ว่า *"นัดวัน เวลา สถานที่และเรื่องที่จะคุยกันให้ชัดเจน ครับ"* (P26, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) ทำให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมและครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน เช่น คำกล่าวของอาจารย์ท่านหนึ่งว่า*"หลักสูตรต้องทันสมัย เทคโนโลยีต้องครบครัน ครับ เราเป็นเครือข่ายราชภัฏฯ ต้องตอบโจทย์ชุมชนท้องถิ่นครับ อาจารย์ เด็กต้องลงพื้นที่ทำงานกับชาวบ้านได้ (เด็ก หมายถึง นักศึกษา"* (P40, เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) ทำให้เห็นว่า การบริหารหลักสูตรต้องเน้นเทคนิคการสอนใหม่ ๆ และใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง

2.2 การนำเสนอผลงาน ในรูปแบบของการบรรยายทำให้อาจารย์สามารถแบ่งปันความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงานได้ โดยเจ้าหน้าที่และอาจารย์ได้เปิดสื่อในการทำงานและนำเสนอว่า *"อาจารย์ครับ แม้เราไม่ได้นำอาจารย์ทุกท่านไปในพื้นที่จริง แต่เรามีภาพและวีดีโอการทำงาน การเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับชุมชนมาให้อาจารย์และพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ได้ดู ครับ"* (P25 และ P27, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) มีการเตรียมการและใช้สื่อประกอบการนำเสนอที่มีความน่าสนใจ เช่น สไลด์ ภาพถ่าย วิดีโอและแผนผัง ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและสามารถตั้งคำถามหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่นำเสนอได้โดยตรง ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาจารย์ภายในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กับคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ดังคำกล่าวที่คล้ายคลึงกันคือ *"เราสามารถทำงานเป็นเครือข่ายความร่วมมือในระหว่างมหาลัย คณะ สาขา ได้ครับอาจารย์ เพราะเราเป็นมหาลัยที่เน้นการทำงานให้กับชุมชนท้องถิ่น"* (P25, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) และคำกล่าวที่ว่า *"การทำงานเพื่อชุมชน เพื่อท้องถิ่น เพื่อชาวบ้าน เพื่อให้นักศึกษา ม.ราชภัฏฯ ทุกภูมิภาค ได้ทำงานในท้องถิ่น เราสามารถประสานความร่วมมือกันได้ครับ แล้วยังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ช่วยทำงานวิชาการร่วมกัน อาจารย์ ครับ เราทำงานวิจัยชุมชนร่วมกันได้ พัฒนาหลักสูตรฯ พัฒนาศาสตร์เฉพาะท้องถิ่นและจัดกิจกรรมชุมชนท้องถิ่นระหว่างภูมิภาคร่วมกันได้"* (P40, เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) เป็นวิธีที่ทำให้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดตั้งกลุ่มวิจัยหรือกลุ่มสนใจเฉพาะด้าน การเข้าร่วมสมาคมวิชาชีพและการจัดกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังรูปที่ 2

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

รูปที่ 2 แสดงการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงาน
ก: การศึกษาดูงานคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ข: การศึกษาดูงานคณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

3. การประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ การประเมินผลหลังจากการศึกษาดูงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญและจำเป็นเพื่อวัดประสิทธิภาพและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้อาจารย์และผู้บริหารสามารถทราบถึงความสำเร็จของการศึกษาดูงานว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถระบุถึง “จุดแข็งและจุดอ่อน” ของการศึกษาดูงาน ดังคำกล่าวว่า *“เมื่อเราไปดูงานแล้ว เราจะเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของเพื่อน ๆ เพื่อมาปรับปรุงและบูรณาการงาน”* (P26, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2567) รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมในอนาคตได้ วิธีการประเมินผลหลังการศึกษาดูงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลลัพธ์ ดังนี้

3.1 การใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานเพื่อถามคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ วัตถุประสงค์ที่บรรลุและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง รวมถึงการตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสาร รายงานหรือบันทึกการศึกษาดูงาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีความถูกต้องเกี่ยวกับกิจกรรมและผลลัพธ์ของการศึกษาดูงาน

3.2 การนำความรู้และประสบการณ์กลับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน หลังจากการประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงาน ขั้นตอนต่อไปคือ การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับกลับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยการสรุปและเผยแพร่ผลการศึกษาดูงานและประสบการณ์ที่ได้รับกับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร ด้วยข้อมูลที่สำคัญ เช่น วัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน กิจกรรมที่ได้เข้าร่วม ผลลัพธ์ที่ได้รับและข้อเสนอแนะในการนำความรู้ไปใช้ รวมถึงนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรควรพิจารณาแนวทางและเทคนิคใหม่ ๆ ที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การวางแผนศึกษาดูงานอย่างเป็นระบบ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการวางแผนศึกษาดูงาน ร่วมเสนอข้อคิดเห็นและร่วมวางแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ, 2563) ทำให้การศึกษาและการเรียนรู้ มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการประเมินผลและวัดความสำเร็จของการศึกษาดูงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Boud et al., 1993) การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี ควรเน้นไปที่สิ่งที่ต้องการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ต้องการได้รับ เช่น งานวิจัยของ ศิญาภัสร์ ปิยะศักดิ์พิชญา และคณะ (2564) พบว่า เรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความคาดหวังในด้านพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ เป็นการศึกษาเทคนิคการสอนใหม่ ๆ หรือการเรียนรู้วิธีการจัดการหลักสูตรที่ทันสมัย เช่น งานวิจัยของ สิทธิพล

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้ได้ทราบปัญหาและอุปสรรค เพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการ ในขณะที่งบประมาณและการเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เหมาะสม เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญในการวางแผนศึกษาดูงาน (ชนินาถ สุริยะลังกา และศิราวัลย์ อัศวเมฆิน, 2567) การเลือกสถานที่ที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในด้านที่ต้องการศึกษาทำให้ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Kolb, 1984) สถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในด้านการเรียนการสอนหรือการวิจัยสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และแนวทางการปฏิบัติที่ดี การเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีและมีความเชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการศึกษา ทำให้การศึกษาดูงานมีความน่าเชื่อถือและมีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งสามารถส่งผลให้การเรียนรู้และเป็นประโยชน์สูงสุด (Merriam & Bierema, 2014)

2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอาจารย์ การแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ หรือวิธีการจัดการหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จเพื่อเสริมสร้างความรู้ในระดับกลุ่ม (Boud et al., 1993) โดยใช้กระบวนการประชุมและสัมมนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาอาจารย์ (วารีรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาธร, 2557) สามารถเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของผู้อื่นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง เมื่ออาจารย์มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับเพื่อนร่วมงานในลักษณะการมีส่วนร่วม เช่น งานวิจัยของ ญาโณ ลีรัตนขจร และชูวิทย์ สุจฉายา (2566) พบว่า กระบวนการศึกษาดูงานสามารถยกระดับการมีส่วนร่วมและสามารถนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยรวมของสถาบันการศึกษาได้ การนำแนวคิดและวิธีการที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาปรับใช้ในหลักสูตรและการเรียนการสอนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (จุรีย์ นฤมิตเลิศ, 2556; Kolb, 1984) การทำงานร่วมกันและการแบ่งปันความรู้ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ “สร้างเครือข่ายความร่วมมือ” ภายในสถาบันการศึกษา เช่น งานวิจัยของ อมรรัตน์ วัฒนาธร (2557) และงานวิจัยของ วิยดา เหล่มตระกูล และคณะ (2563) พบว่า ส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับงานด้านการสอนและประเมินความสามารถทางการศึกษาเพื่อสานต่องานความร่วมมือทางวิชาการ มีการพูดคุยและร่วมมือกันเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการร่วมกันและการสร้างแนวทางใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน การพัฒนาทางวิชาการและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Merriam & Bierema, 2014)

3. การประเมินผลหลังจากการศึกษาดูงาน เพื่อการวัดความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าศึกษาดูงาน (Boud et al., 1993) ทำให้สามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของการศึกษาดูงานได้ โดยใช้เกณฑ์ เช่น ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงาน การเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับและความสามารถในการนำไปใช้จริง การประเมินผลที่ดีสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับการปรับปรุงและวางแผนการศึกษาดูงานในอนาคต รวมถึงการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดูงานกลับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อการเพิ่มคุณภาพการศึกษา (Kolb, 1984) และสะท้อนผลจากกระบวนการศึกษาดูงานที่มีประสิทธิภาพ (ญาโณ ลีรัตนขจร และชูวิทย์ สุจฉายา, 2566) อาจารย์ใช้ความรู้ใหม่ที่ได้รับมาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการสอน เช่น การนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ หรือวิธีการจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมาใช้ การนำความรู้กลับมาใช้ทำให้การเรียนการสอนมีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาและส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิต (เดโช แขน้ำแก้ว และเชษฐา มุหะหมัด, 2566; เดโช แขน้ำแก้ว และคณะ, 2563) การใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อนำแนวทางและวิธีการที่ได้เรียนรู้มาใช้ได้อย่างเหมาะสม (Merriam & Bierema, 2014) การปรับปรุงหลักสูตรตามความรู้ใหม่ ๆ ให้การศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่สูงขึ้น (สิทธิพล อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์, 2554) และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสาขาวิชาหรือความต้องการของตลาดได้

วารสาร Mahidol R2R e-Journal ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2569
Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

การสรุปผลการวิจัยและประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า แนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า มีการวางแผนเพื่อการศึกษาดูงานและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมถึงการเลือกสถานที่หรือสถาบันการศึกษาที่เป็น “ต้นแบบ” เพื่อให้ได้ความรู้และประสบการณ์ที่ตรงกับความต้องการ ในขณะที่ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานกับเพื่อนร่วมงานกันเองและเพื่อนร่วมงานต่างสถาบันการศึกษา เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในลักษณะ “แนวการปฏิบัติที่ดี” ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาโดยรวม นอกจากนี้ ใช้การประเมินผลและการนำความรู้กลับมาใช้ หลังจากการศึกษาดูงานเพื่อวัดประสิทธิภาพและประโยชน์ที่ได้รับ ทำให้เห็นถึงการ “เสริมศักยภาพและต่อยอด” ในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาอาจารย์โดยใช้กระบวนการศึกษาดูงานในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับการศึกษาดูงานและการพัฒนาอาจารย์เพื่อสนับสนุนการเข้าร่วมการศึกษาดูงานในระดับที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษาให้เกิดการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาโดยรวม

1.2 คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาดูงานโดยการให้การสนับสนุนด้านเวลาและทรัพยากรสำหรับอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรม

1.3 คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสนับสนุนการศึกษาและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อให้กระบวนการพัฒนาอาจารย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือ

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

องค์กรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การทำงานร่วมกันจะช่วยให้การศึกษาดูงานมีความหลากหลายและมีคุณภาพสูง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยควรเน้นการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการศึกษาดูงานในสถาบันการศึกษาในสาขาต่าง ๆ เพื่อประเมินว่ากระบวนการศึกษาดูงานมีผลแตกต่างกันอย่างไรในแต่ละสาขาวิชา

2.2 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาอาจารย์

2.3 ควรสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานและประเมินผลลัพธ์ที่ได้รับเข้าใจถึงประสิทธิภาพของการศึกษาดูงานและเพื่อการปรับปรุงกระบวนการในอนาคต

2.4 การศึกษาผลกระทบของการศึกษาดูงานต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ทำให้เข้าใจว่าการศึกษาดูงานมีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร และสามารถปรับปรุงการพัฒนาอาจารย์ได้อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยและการอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานเพื่อพัฒนางานการเงิน การพัสดุและการบริหารหลักสูตรสู่ความเป็นเลิศ และขอขอบคุณ คณะมนุษยศาสตร์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ เกิดปัญญา. (2567). การประยุกต์ใช้โปรแกรม Zoom Cloud Meetings สาหรับการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคโควิด-19. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 11*(1), 1-14.

จุรีย์ นฤมิตเลิศ. (2556). การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอน ณ ประเทศสิงคโปร์. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย, 6*(1), 48-52.

ชนินาถ สุริยะลังกา และศิราวัลย์ อัศวเมฆิน. (2567). แนวทางการจัดทำงบประมาณและการจัดประเภทรายการค่าใช้จ่ายในโครงการวิจัยทางคลินิก มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รับทุนจากแหล่งทุนภายนอก. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 11*(1), 27-36.

ญาโณ ลีรัตนขจร และชูวิทย์ สุจฉายา. (2566). การออกแบบฟื้นฟูย่าน และพัฒนาพื้นที่ชุมชนมุสลิมบ้านบน ด้วยกระบวนการศึกษาดูงาน. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ, 4*(2), 169–187.

เดโช แขน้ำแก้ว และเชษฐา มุหะหมัด. (2566). คุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6*(6), 39-55.

เดโช แขน้ำแก้ว, เชษฐา มุหะหมัด, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, ดำรงพันธ์ ใจห้าวีระพงศ์ และบุญยิ่ง ประทุม. (2563). บัณฑิตพัฒนาชุมชน: วิเคราะห์ผลสำรวจและแนวทางพัฒนาคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 10*(1), 17-32.

ธนัทณัฏฐ์ ฉัตรภัครัตน์, อภิญญา สนกนก, ฐิติรัศญาณ์ แก่นเพชร, พิสิษฐ์ ณัฏประเสริฐ, วิทูรย์ วงษ์อามาตย์, ดวงพร ทรัพยลักษณ์, ศุภนิตา สุดสวาสดิ์, ชุติวัฒน์ สุวัตถิพงศ์, เสกสรร อำมาตย์มนตรี, พันทิพา อมรฤทธิ์ และปิยพจน์ ตัณฑะผลิน. (2562). แวดวง ECT: การศึกษาดูงานด้านการออกแบบและผลิตสื่อการเรียนการสอน ณ ศูนย์เทคโนโลยีการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์. *วารสาร อีซีทีเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, 16*(1), 1-9.

วารีรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาธร. (2557). การจัดการศึกษาและพัฒนาครู ณ มณฑลกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่าง 26 ตุลาคม – 1 พฤศจิกายน 2556. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16*(2), 217–225.

Received: August 11, 2024, Revised: August 22, 2025, Accepted: October 24, 2025
http://doi.org/10.14456/jmu.2026.42

วิยดา เหล่มตระกูล, จุติมา เมทนีธร, อารี สาริปา, ศศิวรรณ พชรพรรณพงษ์, หฤทัย อนุสสรราชกิจ, ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม, นงลักษณ์ ใจฉลาด, วิทเอก สว่างจิตร. (2563). การวิจัยและพัฒนาแนวทางการหนุนเสริมทางวิชาการเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการวิจัยเป็นฐานของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 8*(3), 566-580.

วิริยะ ฤๅชัยพาณิชย์. (2559). เปิดมุมมองปัญหาการศึกษาไทยสู่แนวทางพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3*(2), 2–8.

ศิญาภัสร์ ปิยะศักดิ์พิชญา, วศิน กิจวิสาละ และ ณัฐชานันท์ ฉายอุไร. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาดูงานของบุคลากรและนักศึกษาแลกเปลี่ยนระยะสั้น ณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 8*(1), 142-156.

สกนธ์ชัย ชะนูนันท์, วนินทร สุภาพ และอังคณา อ่อนธานี. (2558). การศึกษาดูงานที่ Graduate School of Education and Human Development และ Center for Developmental Clinical Psychology and Psychiatry ณ Nagoya University ประเทศญี่ปุ่น. *วารสารศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17*(1), 184-186.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, วิลาสินี ชูทอง, วิเชษฐ หลุดพา, ภาวิดา รังสี และแดนไพร แก้วเวหล. (2563). ผลลัพธ์การดำเนินโครงการอบรมและทัศนะศึกษาดูงานของกรรมการชุมชน อสม. และสมาชิก กลุ่มแม่บ้าน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 9*(1), 59-71.

สิทธิพล อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี. *วารสารวิจัย มข., 1*(1), 1-16.

อมรรัตน์ วัฒนาธร. (2557). รายงานสรุปผลการศึกษาดูงานโครงการ Executive Study Visit on National Testing Educational Testing Service (ETS) Princeton New Jersey และ College of Education and Human Development (CEHD) University of Minnesota ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 6 - 20 พฤษภาคม 2557. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16*(4), 214-220.

Boud, D., Cohen, R., & Walker, D. (1993). *Using experience for learning*. Open University Press.

Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2015). *NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.

Merriam, S. B., & Bierema, L. L. (2014). *Adult learning: Linking theory and practice*. Jossey-Bass.

Merrill, M.D. (2002). First principles of instruction. *Educational Technology Research and Development, 50*(3), 43-59.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (2011). *The excellent online instructor: Strategies for professional development*. Jossey-Bass.